

Fastställande av intäktsram enligt 5 kap. ellagen (1997:857)

Beslut

1. Energimarknadsinspektionen (EI) fastställer intäktsramen för Fortum Distribution AB 556037-7326 avseende redovisningsenheten REL00884 till högst 8 827 229 tkr för tillsynsperioden 2012-2015 i 2010 års prisnivå.

Intäktsramen kommer efter tillsynsperioden att justeras för vart och ett av åren i perioden med följande faktorprisindex genom att

- a. kapitalbasens nuanskaffningsvärde räknas om med faktorprisindex (FPI) för byggnader¹ och
- b. den löpande påverkbara kostnaden räknas om med faktorprisindex (FPI) för elnätsföretag – lokalnät avseende löpande påverkbara kostnader².

Efter tillsynsperioden ska det faktiska utfallet avseende investeringar och utrangeringar jämföras med prognosen för investeringar och utrangeringar i kapitalbasen. Vidare ska den löpande opåverkbara kostnaden jämföras med det faktiska utfallet. Om det faktiska utfallet i dessa delar avviker från prognoserna kan intäktsramen komma att omprövas.

2. EI fastställer normnivån på kvaliteten i nätverksamheten för respektive kvalitetsindikator för tillsynsperioden till följande nivåer.

- a) Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIDI) 5,17 min.
- b) Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIDI) 19,96 min.
- c) Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIFI) 0,28 st.
- d) Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIFI) 0,26 st.

Efter tillsynsperiodens slut ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen justeras i enlighet med vad som framgår av Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) om vad som avses med kvaliteten i

¹ Framtaget av SCB, se bilaga 5.

² Framtaget av SCB, se bilaga 6.

nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamhet vid fastställande av en intäktsram. Därvid kan intäktsramen komma att omprövas.

3. Beslutet gäller omedelbart.

Redogörelse för ärendet

Yrkanden m.m.

Fortum Distribution AB 556037-7326, fortsättningsvis benämnt företaget, bedriver nätverksamhet i Danderyd, Ekerö, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Upplands Bro, Vaxholm kommun i Stockholms län och antalet uttagspunkter är 534 164 (år 2010). Företaget har ett ledningsnät med cirka 27 meter ledning/uttagspunkt. I ansökan som inkom till Energimarknadsinspektionen den 31 mars 2011 samt i kompletterande inlagor den 6 maj, 9 maj, 30 maj, 1 juli, 8 juli, 15 augusti, 31 augusti, 4 oktober, 10 oktober samt 20 oktober 2011 yrkar företaget att EI fastställer intäktsramen för tillsynsperioden 2012-2015 till 10 229 218 tkr. Den yrkade intäktsramen omfattar redovisningsenheten REL00884 med de nätkoncessioner som anges i bilaga 1a.

Företagets uppgifter till grund för bedömningen av en skälig intäktsram

Allmänt

Företaget har till grund för sin ansökan om intäktsram haft att redovisa de uppgifter som följer av EI:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek. Av regeringens proposition 2008/09:141 s. 34 anges i avsnitt 5.2.2 att en nätinnehavare ska lämna in ett förslag till intäktsram till nätmyndigheten tillsammans med de uppgifter som krävs för att pröva förslaget. Det medför visserligen en ökad administrativ börda för företagen, men det förenklar processen om nätföretagen lämnar in inte bara relevanta uppgifter om sin verksamhet, utan också ett motiverat förslag till intäktsram baserat på de krav som ellagen ställer. Det kan förutsättas att nätkoncessionshavarna utarbetar underlag för en egen bedömning av vad som är en rimlig intäktsram. Fördelen är att myndigheten får besked om vilka grunder nätföretaget har för sin bedömning och möjlighet att tidigt ta ställning till de argument som nätkoncessionshavaren för fram.

Inom Fortum Distribution AB ingår redovisningsenheterna REL00884 Storstockholm, REL00860 Södra Norrland, REL00861 Västra Svealand, REL00509 Västkusten, RER00259 Regionnät Stockholm och RER00586 regionnät övriga landet.

Ansökan i detta ärende gäller REL00884. År 2006 påbörjades arbetet med samredovisning av redovisningsenheterna REL00176 Stockholm, REL00108 Lidingö, REL 00192 Täby och REL00028 Ekerö. Från år 2010 omfattar redovisningsenheten REL00884 (Storstockholm) koncessionerna avseende Stockholm stad inklusive spänningsnivåer till och med 110kV, samt redovisningsområdena för Täby, Lidingö och Ekerö.

Datum
2011-10-28

Dnr
778-2011-101432

Företaget har i sin ansökan utgått från 2010 års värden utom vad avser opåverkbara kostnader som prognostiseras. Företaget påpekar att en buffert behövs för att våga satsa på investeringar med lång återbetalningstid, detta pga. kommande stora investeringar görs med ett långt tidsperspektiv (ofta 40 år) och att regleringsperioden är fyra år. Dessutom står elnätsverksamheten inför fortsatta förändringar när elmarknaden och dess funktion ska utvecklas vidare. Behovet av investeringar eller ökande löpande kostnader för detta är idag okända, t.ex. anpassning mot en nordisk slutkundsmarknad, timvis mätning och avräkning för en stor andel av kunderna, nya krav på elkvalitet (EIFS 2011:2) är konsekvenser som inte har beaktats i ansökan. Andra faktorer är omställning av energisamhället mot mer småskalig elproduktion och användning av elfordon med behov av ny teknik i elnätet, så kallade smarta nät. Företaget anför att en alltför snäv intäktsram skulle kunna innebära att anslutningsavgifterna inte ryms inom intäktsramen.

Företaget gör bedömningen att för kunder inom REL00884 kommer prisjusteringen att ligga i storleksordningen 3-5 procent per år under perioden. Hänsyn har då tagits till de planerade tariffändringarna hos Svenska Kraftnät och antaganden om ändrade regionnätsavgifter, utvecklingen av elnätet samt en rimlig inflation (under 2 procent). Därtill kommer anslutningsintäkter från vindkraft, ordinarie anslutningar och övriga intäkter. Sammantaget planerar företaget att utnyttja hela den ansökta intäktsramen exklusive inflation, inklusive uppskattade engångsintäkter i storleksordningen 120 000 tkr.

Företaget tillämpar en prissättningsstrategi som är baserad på att opåverkbara kostnader slår igenom fullt ut på tariffer till kund. Kapitalkostnaden i prissättningen baseras på en kapacitetsbevarande princip med en real annuitet på ett beräknat återanskaffningsvärde. De verkliga kapitalkostnaderna (avskrivningar, avkastning etc.) ingår inte i tariffkalkylerna. Tarifferna kommer att justeras löpande enligt den allmänna kostnadsutvecklingen.

Företaget uppger att det har fördelat gemensamma kostnader och tillgångar i koncernen mellan olika redovisningsområden. Se avsnitt 3.2.1 och 3.2.2 i företagens ansökan bilaga 1b.

Företaget har härutöver i huvudsak redovisat nedan angivna uppgifter om kapitalkostnader, löpande kostnader och uppgifter om kvaliteten.

Kapitalkostnader

Anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen per den 31 december 2010, uppgår till ett sammanlagt nuanskaffningsvärde om 15 677 088 tkr, se bilaga 1a, tabell 1.

Anläggningstillgångar som motsvarar 64,2 procent av det totala nuanskaffningsvärdet har redovisats till normvärde.

Anläggningstillgångar som motsvarar 33,8 procent av det totala nuanskaffningsvärdet i den ingående kapitalbasen har värderats utifrån tillgångarnas anskaffningsvärde. Företaget har slutligen redovisat resterande anläggningstillgångar som motsvarar 2 procent av det totala nuanskaffningsvärdet till annat skäligt värde.

Datum
2011-10-28

Dnr
778-2011-101432

Företaget betonar att anläggningar i centrala Stockholm har värderats med anskaffningsvärde. Anledningen till detta är att det inte är möjligt att värdera dessa anläggningar utifrån normvärdeslistan. Elnätet måste ständigt anpassas till de snabba förändringarna i omgivningen, hög trafikintensitet, många korsningar samt ökat slitage på körplåtar. Sådana förändringar leder till ombyggnationer på begränsade utrymmen. Därtill kommer behov av fler kabelskåp på grund av stor belastningstäthet. Dessutom ställer Stockholm Stad ett antal krav såsom återställningsprinciper, schaktens längd och djup, nattarbete etc. som innebär kostnadsfördyring för företaget. Därför menar man att det föreligger särskilda skäl att använda en annan värderingsmetod än norm.

Företaget har det totala anläggningsbeståndet i ett tekniskt register och de totala ekonomiska värdena i ett ekonomiskt anläggningsregister men det finns ingen koppling mellan dessa register. I det ekonomiska anläggningsregistret är anläggningarna redovisade "i en klump". Det går därför inte att identifiera vilket värde som de enskilda anläggningstillgångarna har åsatts. Inte heller går det att ur det ekonomiska registret identifiera de tillgångar vilka normvärderats. Dessa anläggningar har slutligen värderats enligt "nycklingsmetod" som per definition innehåller en del "ursprungliga anskaffningsvärden" och en del som tar sin grund i "bokfört värde". Företaget har valt att rapportera dessa anläggningar som anskaffningsvärderade, men betonar att det är en blandad metod, se aktbilaga 23 i ärende för företagets kompletterade uppgifter daterad den 8 juli 2011.

Företaget anser att ett långsiktigt perspektiv ska tas vid beräkning av WACC. Därför har en WACC analys utifrån ett trettioårigt perspektiv gjorts. Resultatet av analysen gör att företaget ansöker om en WACC-ränta om 6,6 procent vilken bedöms om behövlig för att attrahera kapital för framtida investeringar. Se aktbilaga 4, Regulatory WACC for electricity distribution companies in Sweden 2012-2015.

Företaget hyr IT-system för insamling och rapportering av mätvärden och har omräknat dessa anläggningar från löpande kostnad till kapitalkostnad. Beräkningen baseras på den i ansökan angivna kalkylräntan om 6,6 procent, vilket ger en annuitet på 13,98 procent. En detaljerad beskrivning finns i företagets ansökan bilaga 1b och aktbilaga 4 PM System för mätvärdesinsamling samt akt 20 minnesanteckningar möte med Fortum. Företaget yrkar att nuanskaffningsvärdet ska korrigeras om EI beslutar att använda en kalkylränta på 5,2 procent (aktbilaga 37 Yrkande om korrigeringar pga. ny kalkylränta m.m.).

Vidare uppger företaget att de hyr utrymme i tunnlar för en del elkablar. De anser att hyra av utrymme i tunnlar ska behandlas som en del av kapitalbasen och har därför utfört en analys av vad en tunnel kan anses vara rent rättsligt, se avsnitt 3.5.2.2 i bilaga 1b och aktbilaga 4 PM om tunnlar. Företaget har därför omräknat dessa anläggningar från löpande kostnad till kapitalkostnad. Beräkningen baseras på den i ansökan angivna kalkylräntan om 6,6 procent, vilket ger en annuitet på 7,16 procent. Företaget yrkar att nuanskaffningsvärdet ska korrigeras om EI beslutar att använda en kalkylränta på 5,2 procent (aktbilaga 37 yrkande om korrigeringar pga. ny kalkylränta m.m.).

Datum
2011-10-28Dnr
778-2011-101432

	Ansökan 6,6 % kalkylränta	5,2 % kalkylränta	Differens
Tunnlar (kr)	55 744 746	66 606 266	10 861 520
Insamlingssystem mätvärde (kr)	86 854 424	92 826 248	5 971 824

Vissa investeringar och utrangeringar av anläggningstillgångar kommer att genomföras under perioden. Förändringarna i nuanskaffningsvärdet för dessa investeringar och utrangeringar under perioden återges per halvår i bilaga 1a, tabell 2 och tabell 3.

Företaget avser investera i anläggningar till ett totalt nuanskaffningsvärde om 1 201 324 tkr och utrangera anläggningar till ett totalt nuanskaffningsvärde om 214 651 tkr i 2010 års prisnivå under tillsynsperioden.

Företaget har uppgivit att det historiskt förelegat en icke korrekt intäkts/kostnadsföring mellan Stockholms regionnät och Storstockholms lokalnät. Felet har varit i storleksordningen 60 000 tkr per år. Felet, som är att hänföra till opåverkbara kostnader, har inneburit att regionnätet påförts 60 000 tkr för höga intäkter och lokalnätet 60 000 tkr för låga kostnader.

Löpande kostnader

Företaget har i enlighet med 5 kap. 10 – 13 §§ EI:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) redovisat löpande påverkbara kostnader för 2006-2009. Dessa kostnader återfinns i bilaga 1a, tabell 4, tabell 5 och tabell 7. Med påverkbara kostnader avses kostnader som inte definieras som opåverkbara, exempelvis kostnader för drift och underhåll, kundspecifika kostnader såsom kostnader för mätning, beräkning och rapportering.

Företaget anser att de historiska löpande kostnaderna ska öka med aktiverat arbetet för egen räkning för 2006-2009 för den del som avser elnätsanläggningar och elmätare som har normvärderats, se avsnitt 3.7.2 i bilaga 1b. Angående aktiverat arbete har företaget meddelat att korrigeringen endast gäller den del av kapitalbasen som har värderats med normvärde.³

Företaget har uppgett att de har anlitat Reljers för att värdera hyrda nätstationsbyggnader för de stora nätstationerna eftersom det inte gått att få fram hyreskostnaderna för var och en av dem.

Företaget har begärt att löpande påverkbara kostnader för 2009 ska korrigeras p.g.a. felaktig rapportering i årsrapporten, se avsnitt 3.7.1 och 3.9 i bilaga 1b och aktbilaga 37 Yrkande om korrigeringar p.g.a. ny kalkylränta m.m. I årsrapporterna för 2006-2009 ingår kostnader för hyra av tunnlar och IT-system samt uppskattad hyreskostnad av lokaler för de stora nätstationerna som enligt företaget ska hanteras som kapitalkostnader. Företaget har vid inrapportering fört över hyreskostnader från löpande kostnader till kapitalkostnader. Därmed ska de historiska kostnaderna korrigeras enligt följande:

³ Se aktbilaga 32 Kompensation aktiverat arbete.

Datum
2011-10-28

Dnr
778-2011-101432

Löpande påverkbara kostnader (tkr)	2006	2007	2008	2009
Inrapporterade uppgifter	569 924	622 209	581 225	478 758
Omfördelning pga. felaktig rapportering				84 583
Tillägg för Ekerö	16 114	16 154	16 041	17 553
Korrektion för löpande kostnader som ska kapitaliseras avseende tunnlar	- 4 055	- 4 108	-4 220	- 4 388
Korrektion för löpande kostnader som ska kapitaliseras avseende hyrda stationslokaler och mätvärdessystem etc. ⁴	- 4 042	-4 585	-7 307	-11 638
Korrektion för kostnader som redovisats som kapital men som reglermässigt ska hanteras som löpande kostnader	35 058	42 612	39 850	41 186
Korrektion för att en för stor andel av ⁵ eget arbete har kapitaliserats relativt regleringsmodellen	2 021	1 767	1 971	1 765

För att beräkna ersättningar för kapital som reglermässigt hör till löpande kostnad har företaget använt en ränta på 8,69 procent. Företaget anser att räntan bör motsvara räntan som uthyrande företag av tillgångar betalar, och därför måste en avkastning fås på det egna kapitalet för tillgången. Se avsnitt 3.10.1.2. bilaga 1b.

Företaget har sammanfattningsvis beräknat den påverkbara löpande kostnaden för tillsynsperioden har beräknat till 2 615 750 tkr.

Företaget har, enligt 5 kap. 14 § ovan nämnda föreskrifter, prognostiserat sina löpande opåverkbara kostnader för tillsynsperioden till 2 691 823 tkr⁶, (bilaga 1a, tabell 8). Med opåverkbara kostnader avses kostnader för nätförluster (fördelat på inköp och egen produktion), abonnemang till överliggande och angränsande nät och ersättning till vissa producenter enligt 3 kap. 15 § ellagen samt myndighetsavgifter enligt förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet.

Övrigt utredningsunderlag i ärendet

Kvaliteten i sättet att bedriva nätverksamheten

Företagets uppgifter om avbrott i överföringen av el för åren 2006-2009 återges i bilaga 2.

Intäkter i nätverksamheten

Intäkterna för perioden 2006-2009 uppgick totalt till 7 897 744 tkr enligt årsrapporterna för nämnda år.⁷ Dock har företaget anfört i att övriga rörelseintäkter (RR71150 i

⁴ Dessa siffror är inkomna den 7 okt och skiljer sig från tidigare yttrande (bilaga 1b, sid 8). Företaget har i ansökan använt Rejlers värdering av hyrda lokaler för stationer och därför reducerat företagets historiska löpande kostnader med hyresbeloppen. Vid förnyad kontroll fann företaget att de har reducerat hyror som avser mark för stationen Brunkeberg. Då mark inte är något som ingår i kapitalbasen utan ska ingå i löpande kostnader, yrkar företaget att de historiska löpande kostnaderna ska vara 891 tkr högre varje år för vart och ett av åren 2006-2009 än företaget angivit den 31 mars.

⁵ Dessa siffror är inkomna den 7 okt 2011 och skiljer sig något från tidigare yttrande (bilaga 1b, sid 8 och aktbilaga 32 Kompensation aktiverat arbete).

⁶ Företaget har avrundat denna siffra till 2 691 824 tkr i aktbilaga 21 företagets information om nyttjande av intäktsram för REL00884 daterat den 1 juli.

⁷ Intäkterna hämtats från följande poster i årsrapporterna: RR7101, RR7102, RR7103, RR7111, RR7113, RR71150, Övriga intäkter enligt not RR 2006-2009. I de fall flera redovisningsenheten består av sammanslagna

En intäktsram ska enligt 1 § första stycket fastställas i förväg för varje tillsynsperiod som ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod (4 §).

Vid fastställande av en intäktsram för en nätkoncessionshavares intäkter från ett ledningsnät inom ett område ska intäktsramen fastställas för varje område för sig och vad gäller intäkter från en regionledning, för nätkoncessionshavarens samtliga regionledningar i hela landet (22 och 23 §§). Om nätmyndigheten enligt 3 kap. 3 § ellagen har medgivit att flera nätkoncessionsområden för område får redovisas samlat, ska dock dessa vid fastställandet av intäktsramen anses utgöra ett område (22 § andra stycket).

Av beslutet om fastställande av intäktsram ska det framgå vilka uppgifter och metoder som har använts vid fastställandet av ramen (3 § andra stycket). Ett sådant beslut gäller utan hinder av att det överklagas, d.v.s. det gäller omedelbart (19 §).

Vid beräkningen av intäktsramens storlek är utgångspunkten (6 §), att ramen ska täcka **skäliga kostnader** för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig **avkastning** på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas).

När intäktsramen bestäms ska även hänsyn tas till **kvaliteten** i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten (7 §). En sådan bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen. Vid denna bedömning ska ett avbrott i överföringen av el beaktas i den utsträckning avbrottet inte medför skadeståndsskyldighet för nätkoncessionshavaren eller ger rätt till avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen.

Det följer av 5 kap. 7 § tredje stycket ellagen jämfört med 15 § förordningen (2010:304) om fastställande av intäktsram enligt ellagen (kapitalbasförordningen) att EI har bemyndigats att meddela föreskrifter om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten enligt 5 kap. 7 § ellagen. Sådana föreskrifter har EI meddelat enligt EI:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten vid fastställande av intäktsram. Föreskrifterna trädde i kraft den 1 april 2011.

Med **skäliga kostnader** i nätverksamheten avses kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. Kostnad för avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen ska dock inte anses vara en skälig kostnad (8 §).

Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden (9 §).

En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen, om det skulle vara oskäligt mot nätkoncessionshavaren att bortse från tillgången.

årsrapport) ska ändras från 51 199 tkr till 55 305 tkr, dvs. övriga rörelseintäkter ska öka med 4 106 tkr. Företaget har sammanfattningsvis anfört att intäkterna för perioden 2006-2009 efter denna korrigerings uppgår till 7 901 850 tkr.

Tabell 1 Totala intäkter

	2006	2007	2008	2009	Summa
Totala intäkter (tkr)	1 903 343	1 926 732	1 966 203	2 101 466	7 897 744
Korrigerings av övriga rörelseintäkter ⁸ (tkr)				4 106	4 106
Totala intäkter efter korrigerings (tkr)					7 901 850

Sammanfattning av yrkad intäktsram

I tabell 2 redovisas en sammanställning av företagets yrkade intäktsram samt redovisade kostnader (tkr).

Tabell 2 Företagets yrkande⁹

	2012	2013	2014	2015	Summa
Kapitalkostnader tkr	1 210 476	1 223 866	1 236 680	1 250 622	4 921 644
Historisk korr. påverkbara kostnader tkr	663 829	657 190	650 619	644 112	2 615 750
Prognos opåverkbara kostnader tkr	655 697	662 840	675 008	698 279	2 691 824
Ansökt intäktsram för hela perioden (utan korrigerings) tkr					10 229 218

Aktuella regler

Allmänna bestämmelser

I 1 kap. 4 § ellagen (1997:857) definieras vad som avses med **nätverksamhet**. Med det förstås att ställa elektriska starkströmsledningar till förfogande för överföring av el. Till nätverksamhet hör också projektering, byggande och underhåll av ledningar, ställverk och transformatorstationer, anslutning av elektriska anläggningar, mätning och beräkning av överförd effekt och energi samt annan verksamhet som behövs för att överföra el på det elektriska nätet.

Med **intäktsram** avses enligt 1 kap. 5 a § ellagen de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbara från nätverksamheten under en tillsynsperiod.

5 kap. ellagen innehåller bestämmelser om nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten och om skälighetsbedömningen av dessa intäkter. Av bestämmelserna framgår bl.a. följande.

redovisningsenheter under perioden 2006-2009 har posterna i årsrapporterna också summerats i detta avseende.

⁸ Övriga rörelseintäkter korrigerade efter uppgifter från företaget, se aktbilaga 4 Korrektion historisk rapportering.

⁹ Aktbilaga 21 företagets information om nyttjande av intäktsram för REL00884 daterat den 1 juli.

I **kapitalbasförordningen** finns närmare bestämmelser om vad som avses med anläggningstillgångar (3 §), vilka tillgångar som ingår i kapitalbasen (7 §) och om värdering av anläggningstillgångar (9 – 11 §§) samt om förändring i prisläget (12 §). En anläggningstillgång ska ingå (7 §) i kapitalbasen från det halvårsskifte som följer på den tidpunkt då den börjat användas. Tillgången ska inte ingå i kapitalbasen från det halvårsskifte som infaller närmast efter den tidpunkt då den slutat användas.

Bestämmelser avseende vilka uppgifter som ska redovisas

EI har enligt 16 § 1 kapitalbasförordningen bemyndigats att meddela närmare föreskrifter om skyldigheten för en nätkoncessionshavare att lämna förslag till intäktsram och att lämna uppgifter enligt 5 kap. 2 § ellagen. EI har med stöd av detta bemyndigande meddelat föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek vilka trädde i kraft den 15 oktober 2010. Föreskrifterna innehåller bl.a. bestämmelser om när en intäktsram senast ska lämnas och vilka närmare uppgifter som ska redovisas.

Bestämmelser avseende avstämning efter tillsynsperiodens slut

Efter tillsynsperiodens slut ska nätmyndigheten (EI) göra en avstämning av det faktiska utfallet under perioden. Det följer av 5 kap. 13 § jämfört med 5 kap. 14 § ellagen att EI i vissa fall ska ompröva intäktsramen och för att kunna göra den bedömningen ska myndigheten kontrollera om de antaganden som legat till grund för fastställelsebeslutet överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden.

I 7 kap. 1-5 §§ enligt de ovan nämnda föreskrifterna om redovisning av uppgifter finns närmare bestämmelser om när uppgifterna för avstämning senast ska lämnas (31 mars efter tillsynsperiodens slut) och vilka uppgifter som då ska lämnas till EI.

Energimarknadsinspektionens bedömning

Allmänt om prövningen av en yrkad intäktsram

EI ska fastställa en intäktsram för tillsynsperioden 2012-2015 och har att ta ställning till om den av företaget yrkade intäktsramen är skälig.

Vid skälighetsbedömningen av den yrkade intäktsramen har EI dels att beakta kundernas intresse av låga och stabila tariffer och dels att intäktsramen ska vara tillräcklig för att täcka företagets skäliga kostnader och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten. Intäktsramen ska även säkerställa att företagen kan hålla en hög leveranssäkerhet och att de kan genomföra nödvändiga investeringar för att bibehålla nätets kapacitet och vid behov bygga ut det befintliga nätet.

Av förarbetena framgår i denna del bl.a. följande. Vid skälighetsbedömningen ska kundernas behov av låga och stabila elnätstariffer beaktas (prop. 2008/09:141 s. 22). Det har inte framkommit skäl att frånga den grundprincip för skälighetsbedömningen som anges i nuvarande 4 kap. 1 § första stycket ellagen. Nättarifferna ska således även i fortsättningen vara utformade så att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från

nätverksamheten är skäligen i förhållande till dels de objektiva förutsättningarna att bedriva nätverksamheten, dels nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten (prop. 2008/09:141 s 58). De kostnader som avses är i huvudsak kostnader för kapital samt löpande rörliga och fasta kostnader i nätverksamheten. En förutsättning för att nätverksamheten ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt är att nätföretagen har rätt till en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten. En rimlig avkastning motsvarar den avkastning som fordras för att i konkurrens med alternativa placeringar med motsvarande risk kunna attrahera kapital för investeringar (a. prop. S. 60 – 61). Såväl den gällande som den föreslagna regleringen syftar till att nätföretagens verksamhet ska bedrivas effektivt till låga kostnader. Regleringen ska syfta till att säkerställa att kunden får betala ett skäligt pris för nättjänsten. Vidare ska regleringen bidra till att ge kunderna en långsiktig leveranssäkerhet och trygga den svenska elförsörjningen. Nätföretagen ska också få stabila och långsiktiga villkor för sin nätverksamhet. Ytterligare ett viktigt mål med regleringen är att den ska understödja utvecklingen av en väl fungerande elmarknad (a. prop. S. 58).

EI:s metod för att pröva skäligheten i den yrkade intäktsramen

För att pröva de yrkade intäktsramarna har EI tagit fram en schablonmetod som beräknar den intäkt som ett företag långsiktigt behöver för att säkerställa att driften sker med en hög leveranssäkerhet och som ger utrymme för att nödvändiga investeringar kan genomföras. För att säkerställa att samtliga företag behandlas lika är schablonmetodens beräkning frikopplad från företagets bokförda kostnader. Den beräknade intäkten bygger istället på antaganden om vad ett rimligt effektivt företag bör ha för kostnadstäckning och avkastning under tillsynsperioden. EI har härvid bedömt att en rimlig avkastning erhålls med en real kalkylränta före skatt om 5,2 procent. En mer ingående beskrivning av EI:s bedömning av rimlig kalkylränta återfinns i bilaga 3. När det sedan gäller kapitalkostnaderna som beräknas med schablonmetoden skiljer sig dessa i de allra flesta fall från företagets bokföringsmässiga avskrivningar och finansiella kostnader samt avkastningskrav i verksamheten. Det beror på att EI anser att kapitalkostnaderna ska ge en långsiktig och stabil utveckling av nätavgifterna genom att de fördelas jämnt över anläggningarnas livslängd för att på så sätt säkerställa att intäkterna fördelas jämnt över tiden. Schablonmetoden tar inte heller hänsyn till hur företagen historiskt har fått kostnadstäckning för sina kostnader för att driva elnätet. Det innebär att skillnaden mellan företagets faktiska intäkter i dagsläget och den långsiktigt stabila intäkt som beräknas med schablonmetoden kan komma att behöva utjämnas för att säkerställa att kravet på att kunderna ska ha låga och stabila tariffer beaktas fullt ut.

Den teoretiska grunden för beräkningsmetoderna beskrivs bl.a. i EI:s rapport EI R2009:9 Förhandsreglering av elnätstariffer – principiella val i viktiga frågor och rapport EI R2010:24 Förhandsprövning av elnätstariffer – slutrapport inför första tillsynsperioden 2012-2015. För en kortfattad information om metoden, se bilaga 4.

EI:s bedömning av den yrkade intäktsramen

För att EI ska kunna beräkna en intäkt med schablonmetoden har EI begärt in de uppgifter som framgår av föreskrifterna EIFS 2010:6. Företaget har lämnat de begärda uppgifterna.

EI har utifrån detta underlag beräknat intäkten med schablonmetoden (för detaljerade formler samt beräkningar se bilaga 4 och 7) och funnit att en långsiktig godtagbar högsta intäktsram uppgår till 9 518 743 tkr i 2010 års prisnivå.

Tabell 3 Underlag för bedömning av den yrkade intäktsramen

		(tkr)
Kapitalkostnad		4 197 139
Löpande kostnader		
	Opåverkbara kostnader	2 709 763
	Påverkbara kostnader	2 611 841
Beräknad intäktsram med schablonmetoden		9 518 743
Yrkad intäktsram		10 229 218
Intäkter 2006-2009 i 2010 års prisnivå		8 481 472

Företaget har rapporterat en ingående kapitalbas uppgående till 15 677 088 tkr, se bilaga 1a. I den rapporterade kapitalbasen har tunnlar redovisats som en del av anläggningstillgångarna, se avsnittet kapitalkostnader, sid 3. Enligt EI föreligger inte skäl att betrakta hyra för tunnlar som kapitalkostnad, se PM om tunnlar i bilaga 9. Den rapporterade kapitalbasen ska därför minskas med cirka 55 745 tkr, se bilaga 7 tabell 1.

Företaget har i sin ansökan utgått från en kalkylränta som uppgår till 6,6 procent. EI bedömer att en real kalkylränta före skatt på 5,2 procent¹⁰ är skälig, samt att avskrivningstiderna ska vara 40 respektive 10 år i enlighet med vad som redovisats i bilaga 4. Företagets skäl för en högre kalkylränta har redovisats under rubriken kapitalkostnader. EI bedömer sammantaget inte att de skäl som nätföretaget uppgett för att kalkylräntan bör vara högre föranleder någon annan bedömning än den som EI gjort. Då EI fastställt kalkylräntan till 5,2 procent har nuanskaffningsvärdet korrigerats för hyrda IT-system i enlighet med vad företaget yrkat. EI har mot ovan nämnda bakgrund beräknat kapitalbasen till 15 627 316 tkr och kapitalkostnaden till 4 197 139 tkr. Vid beräkningen har hänsyn tagits till den investerings- och utrangeringsplan som företaget redovisat i sin ansökan, se bilaga 1a. En detaljerad redovisning av beräkningen av kapitalkostnaden för företaget framgår av bilaga 7.

Den löpande opåverkbara kostnaden har beräknats i enlighet med den prognos företaget har redovisat till EI. Därutöver anser EI att kostnader för att hyra tunnlar ska ingå i de löpande opåverkbara kostnaderna och inte som kapitalkostnader vilket företaget har

¹⁰ Motivering till vald kalkylränta framgår i bilaga 3.

Datum
2011-10-28Dnr
778-2011-101432

yrkat. En detaljerad redovisning av beräkningen av den opåverkbara kostnaden för företaget framgår av bilaga 7.

Företaget har i sin ansökan angett att de påverkbara löpande kostnaderna ska uppgå till 2 615 750 tkr.

Företaget har räknat om vissa kapitalkostnader till löpande kostnader för anläggningar som inte ska ingå i kapitalbasen. Vid denna omräkning har företaget använt sig av en ränta på 8,69 procent. EI bedömer att räntan ska uppgå till 4,83 procent, se EI PM 2011:03 Ränta vid omräkning från kapitalkostnad till löpande kostnad i förhandsregleringen. Skäl att frånga denna bedömning föreligger inte.

De löpande påverkbara kostnaderna har i övrigt beräknats utifrån de uppgifter som företaget har redovisat till EI (bilaga 1a tabell 4, tabell 5 och tabell 7) och med hänsyn till korrigering som företaget anfört i aktbilaga 37 Yrkande om korrigeringar pga. ny kalkylränta m.m. Nedan finns det en sammanställning över korrigeringar som EI har gjort vid beräkningen av löpande påverkbara kostnader.

	2006	2007	2008	2009
Omfördelning pga. felaktig rapportering (tkr)				84 583
Tillägg för Ekerö (tkr)	16 114	16 154	16 041	17 553
Korrektion för löpande kostnader som ska kapitaliseras avseende hyrda stationslokaler (tkr)	891	891	891	891
Korrektion för löpande kostnad pga. att för stor andel av eget arbete har kapitaliserats i bokföring ¹¹ (tkr)	2 021	1 767	1 971	1 765
Summa av korrigeringar före indexuppräknig (tkr)	19 026	18 812	18 903	104 792

EI har sammanfattningsvis beräknat de löpande påverkbara kostnaderna till 2 611 841 tkr. En detaljerad redovisning av beräkningen av den påverkbara kostnaden för företaget framgår av bilaga 7.

Företagets yrkade intäktsram om 10 229 218 tkr överstiger den av EI beräknade långsiktiga högsta godtagbara intäktsramen. Vid skälighetsbedömningen ska EI beakta kundernas rätt till låga och stabila tariffer. Detta innebär att kunderna inte ska få omotiverat stora avgiftsförändringar från ett år till ett annat. Hur stora förändringar som kan tillåtas i det enskilda fallet måste bedömas utifrån företagets nuvarande intäktsnivå.

Företagets intäkter för åren 2006-2009 uppgår till 8 481 472 tkr i 2010 års prisnivå. En beräknad långsiktigt godtagbar intäktsram enligt schablonmetoden i 2010 års prisnivå är därmed 1 037 271 tkr högre än för fyraårsperioden 2006-2009. En avgiftshöjning med

¹¹ Dessa siffror är inkomna den 7 okt 2011 och skiljer sig något från tidigare yrkande (avsnitt 3.9 bilaga 1b och aktbilaga 32 Kompensation aktiverat arbete).

detta belopp är inte förenligt med kravet på låga och stabila tariffer och en utjämning över tid är därför nödvändig.

För att säkerställa att avgifterna inte höjs oskäligt mycket från år till år bedömer EI att utjämningen måste ske under fyra tillsynsperioder, dvs. 16 år. Då EI:s beräkningar utgår från företagets intäkter för 2006-2009 (i 2010 års prisnivå), måste utjämningen även omfatta åren 2010 och 2011. Utjämningen kommer därför att ske över 18 år (16+2). Med hänsyn härtill kan intäkterna för tillsynsperioden 2012-2015 därför endast tillåtas att öka med högst 6/18 av 1 037 271 tkr. Dessa sex artondelar (6/18) motsvaras av ett belopp på 345 757 tkr och ger företaget en högsta tillåten intäktsram för 2012-2015 om totalt 8 827 229 (8 481 472 + 345 757) tkr mot yrkade 10 229 218 tkr. Företagets yrkade intäktsram ska därför sättas ned med 1 401 989 tkr och fastställas till 8 827 229 tkr för tillsynsperioden.

Bedömning av kvaliteten i nätverksamheten

EI ska vid beräkning av en skälig intäktsram också bestämma vad som är en rimlig kvalitet på leveranssäkerheten enligt 5 kap. 7 § ellagen.

EI har med stöd av bemyndigande, utarbetat föreskrifter (EIFS 2011:1), för bedömning av kvalitetsnivån i nätverksamheten såsom redovisats ovan under rubriken Aktuella regler. Innebörden i dessa föreskrifter är att EI vid fastställande av en intäktsram också fastställer normnivån på kvaliteten för tillsynsperioden. Mer om hur kvaliteten i nätverksamheten ska bedömas beskrivs i EI:s rapport EI R2010:08 Kvalitetsbedömning av elnät vid förhandsreglering.

EI har beräknat normnivån på kvaliteten i nätverksamheten för respektive kvalitetsindikator som anges i föreskrifterna och de allmänna råden EIFS 2011:1 för tillsynsperioden till följande nivåer.

Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIDI) 5,17 min.

Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIDI) 19,96 min.

Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIFI) 0,28 st.

Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIFI) 0,26 st.

Normnivån är beräknad på det sätt som anges i nämnda föreskrifter utifrån de avbrottsdata som företaget redovisat och som återfinns i bilaga 2.

Angående avstämning efter tillsynsperiodens slut se nedan under rubriken Kvaliteten i nätverksamheten efter tillsynsperiodens slut.

Avstämning efter tillsynsperiodens slut

Allmänt

Efter tillsynsperiodens slut gör EI en avstämning mellan de antaganden och förutsättningar som legat till grund för den fastställda intäktsramen enligt detta beslut. I EI:s tillsyn ingår också att göra en jämförelse mellan företagets samlade, faktiska intäkter och den fastställda intäktsramen (Prop. 2008/09:141. s.40 f och s.108).

Den fastställda intäktsramen förutsätter att det faktiska utfallet avseende kapitalbasens investeringar och utrangeringar ska jämföras med den prognos företaget gjort. Detsamma gäller för den löpande opåverkbara kostnaden. Prognosen ska jämföras med det faktiska utfallet. För det fall det finns skäl att anta att ramen är större än vad som är motiverat av senare kända förhållanden och avvikelser inte är ringa ska EI ompröva intäktsramen (5 kap. 13 och 14 §§ ellagen).

I EI:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) finns närmare bestämmelser om när (senast 31 mars året efter tillsynsperiodens slut) och vilka uppgifter företaget ska lämna för att EI ska kunna göra denna avstämning.

Automatisk justering av intäktsramen

Intäktsramen fastställs i 2010 års prisnivå. I samband med att avstämning görs efter tillsynsperiodens slut på sätt som redovisats i föregående avsnitt, kommer EI att räkna om den beslutade intäktsramen för vart och ett av åren med vissa kostnadsprisindex. Dessa är faktorprisindex för byggnader avseende kapitalkostnaden och faktorprisindex för elnätsverksamhet avseende den löpande påverkbara kostnaden enligt vad som anges i punkten 1 a och b i beslutet.

Kvaliteten i nätverksamheten efter tillsynsperiodens slut

I detta beslut om intäktsram har EI som ovan redovisats angett normnivån på kvaliteten. Efter tillsynsperiodens slut ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen justeras i enlighet med vad som framgår av Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamhet vid fastställande av en intäktsram (EIFS 2011:1).

Avstämning av intäkterna för tillsynsperioden mot intäktsramen

Om det visar sig att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten under perioden avviker från den fastställda intäktsramen, kan ramen för påföljande tillsynsperiod komma att minska respektive öka med det avvikande beloppet. I vissa fall tillkommer dessutom ett överdebiteringstillägg. Detta följer av 5 kap. 20 och 21 §§ ellagen.

Datum
2011-10-28

Dnr
778-2011-101432

Sammanfattning

Sammanfattningsvis ska intäktsramen för företaget avseende redovisningsenheten REL00884 uppgå till 8 827 229 tkr för tillsynsperioden 2012-2015 i 2010 års prisnivå och på sätt som närmare anges i beslutet enligt punkten 1.

Summa beräknad intäktsram enligt schablonmetoden	9 518 743
Historisk intäkt 2006-2009 uppräknat till 2010 års prisnivå	8 481 472
Skillnad mellan historisk och beräknad intäkt	1 037 271
6 / 18 av skillnaden	345 757
Beslutad intäktsram 2012 - 2015	8 827 229

Därtill ska normnivån på kvaliteten i nätverksamheten för varje år i tillsynsperioden anges till nivåerna på kvalitetsindikatorerna som närmare framgår av punkten 2.

Enligt 5 kap 19 § ellagen gäller detta beslut utan hinder av att det överklagas.

Hur man överklagar, se bilaga 8.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Yvonne Fredriksson. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit ställföreträdande generaldirektören Tony Rosten, chefsjuristen Göran Morén och tillförordnade avdelningschefen Linda Werther samt analytikern Cia Sjöberg, föredragande.

Yvonne Fredriksson

Cia Sjöberg

Bilagor till beslutet

- 1 a. Signerade rapport och b. Företagets ansökan om intäktsram
- 2 Brev med uppgifter om avbrott för perioden 2006-2009
- 3 Kalkylränta i elnätsverksamhet, Energimarknadsinspektionen
- 4 Metod för beräkning av intäktsram, formler samt kortfattad beskrivning
- 5 Faktorprisindex för byggnader (SCB)
- 6 Faktorprisindex för elnätsverksamhet, lokalnät (SCB)
- 7 Beräknad intäktsram
- 8 Hur man överklagar
- 9 PM om tunnlar